

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2505

Vragen van het lid **Van Campen** (VVD) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *het bericht «From pipe dream to NATO pitch: Meloni tries to rescue long-awaited bridge to Sicily»* (ingezonden 30 mei 2025).

Antwoord van Minister **Brekelmans** (Defensie) (ontvangen 20 juni 2025).

Vraag 1

Deelt u de opvatting dat civiele infrastructuur in sommige gevallen een rol kan spelen bij militaire mobiliteit, maar dat dit niet mag leiden tot een te ruime of opportunistische interpretatie van het begrip «defensiegerelateerd project» binnen de EU-subsidieprogramma's?¹

Antwoord 1

Investeren in infrastructuur is op diverse locaties in Europa van groot militair belang. De EU investeert in infrastructuur door financiële middelen uit te keren aan infrastructuurprojecten van lidstaten. Dit doet de EU vanuit de *Connecting Europe Facility* (CEF). Vanuit CEF worden EU-middelen ingezet om de ontwikkeling en verbetering van Europese infrastructuurnetwerken te ondersteunen. Dit is – met name – gericht op het Trans-Europees Transportnetwerk (TEN-T). Ook wordt vanuit CEF geïnvesteerd in projecten waarbij civiele infrastructuur wordt aangepast en verbeterd, zodat deze ook geschikt is voor militair gebruik. Dit zijn zogenoemde *dual use* infrastructuurprojecten. Vanuit CEF kan maximaal 50% van een *dual use*-project worden gefinancierd. *Dual use*-projecten komen pas in aanmerking voor financiering vanuit CEF als aan een aantal voorwaarden uit de CEF-verordening² is voldaan, zoals het voldoen aan de *Military Requirements for Military Mobility*³. Deze militaire vereisten zijn door de Raad goedgekeurd. Deze voorwaarden waarborgen dat *dual use*-projecten daadwerkelijk bijdragen aan het verbeteren van militaire mobiliteit.

¹ Euractiv, 22 mei 2025, «From pipe dream to NATO pitch: Meloni tries to rescue long-awaited bridge to Sicily» (<https://www.euractiv.com/section/politics/news/from-pipe-dream-to-nato-pitch-meloni-tries-to-rescue-long-awaited-bridge-to-sicily/>)

² Verordening (EU) 2021/1153

³ Annex II – Military Requirements for Military Mobility within and beyond the EU (ST 6656/25, d.d. 17 maart 2025). De inhoud van deze bijlage is vertrouwelijk.

Vraag 2

Bent u op de hoogte van berichten dat de Italiaanse regering Europese Unie (EU)-defensiesubsidies wil inzetten voor de bouw van de brug naar Sicilië, en acht u dit project een legitieme aanwending van middelen die bedoeld zijn voor versterking van de Europese defensiecapaciteit?

Antwoord 2

Sicilië is aangesloten op het Trans Europees Transportnetwerk (Ten-T), met name omdat het onderdeel uitmaakt van de *Scandinavian-Mediterranean Corridor*. Deze corridor verbindt Noord-Europa met Zuid-Europa en het Middellandse zeegebied. De geplande brug naar Sicilië ligt op deze route. Uit de CEF-verordening blijkt dat aansluiting op het TEN-T netwerk een belangrijke voorwaarde voor financiering is. Het is aan de Europese Commissie om te beoordelen of de infrastructuurprojecten die worden ingediend door lidstaten voldoen aan alle voorwaarden voor financiering vanuit CEF. Daarbij beoordeelt de Commissie in geval van *dual use*-projecten of het project daadwerkelijk bijdraagt aan de verbetering van militaire mobiliteit.

Vraag 3

Acht u het risico reëel dat het aanmerken van grootschalige nationale infrastructuurprojecten als «defensie-gerelateerd» de deur opent voor willekeur en misbruik van EU-defensiesubsidies en daarmee Europees belastinggeld?

Antwoord 3

Om in aanmerking te komen voor co-financiering voor *dual use* projecten ter verbetering van infrastructuur moet worden voldaan aan de vereisten in de CEF-verordening. Deze voorwaarden zien onder meer op het voldoen aan de *Military Requirements for Military Mobility*, ook is in de voorwaarden opgenomen dat het project op een strategisch belangrijke route of knooppunt voor militaire verplaatsingen ligt. Deze regelgeving vormt een belangrijke waarborg voor rechtmatig gebruik van EU-subsidies aangezien de Commissie, beoordeelt of een project daadwerkelijk zal bijdragen aan verbetering van militaire mobiliteit. Bij deze beoordeling heeft de EU *Military Staff* een adviserende rol. Door deze regelgeving wordt willekeur tegengegaan.

Vraag 4

Kunt u toelichten op basis van welke criteria een civiel infrastructuurproject momenteel als defensiegerelateerd wordt goedgekeurd binnen de EU, en of u deze criteria voldoende scherp geformuleerd acht?

Antwoord 4

De criteria van toepassing op *dual use*-projecten voor het TEN-T (Trans-Europees Transportnetwerk) zijn erop gericht ervoor te zorgen dat infrastructuurprojecten zowel civiele als militaire doeleinden kunnen dienen om zo de algehele mobiliteit en veerkracht van het transportnetwerk te vergroten. Infrastructuurprojecten die uitsluitend voor militair gebruik zijn kunnen niet in aanmerking komen voor financiering vanuit CEF. Zoals aangegeven in antwoord op vraag 3 staan in de CEF-verordening voorwaarden waar een *dual use*-project aan moet voldoen om in aanmerking te komen voor co-financiering. In de uitvoeringsverordening (2021/1328)⁴ zijn specifieke infrastructuurvereisten vastgesteld, om *dual use* gebruik te faciliteren. Deze criteria zijn gedetailleerd en eenduidig geformuleerd.

Vraag 5

Bent u bereid binnen de Raad of andere gremia expliciet op te roepen tot een nauwere afbakening van het begrip «defensiegerelateerd project», om misbruik of uitholling van het defensiebudget te voorkomen?

⁴ Uitvoeringsverordening (EU) 2021/1328 (10 augustus 2021) tot nadere bepaling van de infrastructuurvereisten die van toepassing zijn op bepaalde categorieën infrastructuur voor tweërlei gebruik overeenkomstig Verordening (EU) 2021/1153 van het Europees parlement en de Raad (10 augustus 2021).

Antwoord 5

Het is essentieel om militaire mobiliteit binnen Europa te verbeteren. Het snel en efficiënt kunnen verplaatsen van militair materieel en personeel is noodzakelijk voor een geloofwaardige afschrikking in NAVO-verband. Ik zet mij er daarom in EU-verband voor in dat bij investeringen in *dual use*-projecten prioriteit wordt gegeven aan de projecten die het meest urgent zijn vanuit militair oogpunt. Ik roep de Commissie daarom op goed te kijken naar criteria voor projecten die in aanmerking komen voor financiering vanuit de EU-begroting. Ook zet ik mij in EU-verband in voor het verminderen van juridische barrières voor de inzet en gereedstelling van nationale krijgsmachten. In dat kader kijk ik uit naar de door de Commissie in het Witboek aangekondigde mededeling waarin het voorstellen, inclusief wetgeving, zal doen ter verbetering van militaire mobiliteit.

Vraag 6

Hoe beoordeelt u de mate van militaire relevantie van de brug naar Sicilië in het licht van Europese militaire mobiliteitsdoelstellingen, en is hier sprake van een directe bijdrage aan de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO)-inzetbaarheid?

Antwoord 6

Zoals aangegeven in vraag 2 maakt de brug naar Sicilië onderdeel uit van TEN-T. Het is aan de Europese Commissie om te beoordelen of infrastructuurprojecten die worden ingediend door lidstaten voldoen aan de voorwaarden voor financiering vanuit CEF. Daarbij beoordeelt de Commissie in geval van *dual use*-projecten of het project daadwerkelijk bijdraagt aan de verbetering van militaire mobiliteit.

Vraag 7

Deelt u de zorg dat het inzetten van EU-defensiemiddelen voor civiele prestigeprojecten, zonder duidelijke militaire noodzaak, afbreuk doet aan het draagvlak voor verdere defensiesamenwerking binnen de EU?

Antwoord 7

Het is inderdaad van groot belang dat EU-middelen die bedoeld zijn voor het verbeteren van militaire mobiliteit ook naar projecten gaan die daar daadwerkelijk aan bijdragen. Het is daarom van belang dat de Commissie ook bij een eventueel nieuw financieel instrument in het volgende Meerjarig Financieel Kader (MFK) zorgt dat de voorwaarden zo worden opgesteld dat financiering naar projecten gaat die vanuit militair oogpunt het meest urgent zijn. Daar zet ik mij bij de EU voor in.

Vraag 8

Welke risico's ziet u voor de geloofwaardigheid van het Europese defensiebeleid als infrastructuurprojecten te makkelijk financiering krijgen onder de noemer van het defensiebudget?

Antwoord 8

Zie antwoord vraag 5 en 7.

Vraag 9

Is de Europese Commissie verplicht om bij twijfel of betwisting van de militaire relevantie van projecten onafhankelijke toetsing toe te passen? Zo ja, hoe wordt dit proces georganiseerd, en welke rol heeft Nederland hierin?

Antwoord 9

In de CEF-verordening zijn een aantal waarborgen ingebouwd om ervoor te zorgen dat alleen de projecten die voldoen aan de doelstellingen van de CEF, worden gesubsidieerd. De Europese Commissie stelt met behulp van CEF-Coördinatiecomités werkprogramma's op, waarin prioriteiten, thema's en budgetten worden vastgesteld. De comités bestaan uit vertegenwoordigers van alle EU-lidstaten. Voor toekenning van de financiering toetst de Commissie de voorstellen op basis van vooraf vastgelegde criteria, waaronder geschiktheid binnen het TEN-T netwerk. Daarnaast worden de door de Europese Raad goedgekeurde *Military Requirements for Military Mobility* meegenomen in de beoordeling van *dual use*-projecten. De lidstaten bewaken

deze toetsing via hun stemrecht in de coördinatiecomités, en de Commissie sluit pas subsidieovereenkomsten af na formele goedkeuring volgens de comitologieprocedures.⁵

Vraag 10

Acht u het verdedigbaar dat Nederland als nettobetaler via de EU-begroting meebetaalt aan infrastructuurprojecten met discutabele militaire waarde, terwijl tegelijkertijd tekorten bestaan op het gebied van daadwerkelijke defensiecapaciteit, zoals munitie, luchtverdediging en interoperabiliteit?

Antwoord 10

Naast investeringen in munitie en capaciteiten zoals luchtverdediging is het ook van essentieel belang om militaire mobiliteit te verbeteren. Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 5 is het snel en effectief kunnen verplaatsen van militair materiaal en personeel is noodzakelijk voor een geloofwaardige afschrikking en verdediging van het grondgebied van de lidstaten, ook in NAVO-verband. Het belang van militaire mobiliteit is door de Russische agressie oorlog tegen Oekraïne alleen maar toegenomen. Het is aan de Commissie om te beoordelen of *dual use*-projecten voldoende bijdragen aan het verbeteren van militaire mobiliteit, en daarmee in aanmerking komen voor financiering vanuit de EU-begroting.

Vraag 11

Bent u het ermee eens dat elke euro aan EU-defensiesubsidie ten dienste moet staan van concrete versterking van de Europese militaire paraatheid?

Antwoord 11

Daar ben ik het mee eens. Daarbij ben ik van mening dat investeringen in infrastructuur ter verbetering van militaire mobiliteit bijdragen aan de versterking van defensie in Europa.

Vraag 12

Bent u bereid zich in te zetten voor een herziening van de regels omtrent de besteding van EU-defensiesubsidies, zodat alleen projecten met aantoonbare militaire waarde hiervoor in aanmerking komen?

Antwoord 12

In de CEF-verordening zijn waarborgen opgenomen voor een defensiegerelateerde besteding van EU-middelen. Wel ben ik bereid de Commissie op te roepen om bij een eventueel nieuw financieel instrument in het volgende Meerjarig Financieel Kader (MFK) te zorgen dat bij investeringen in *dual use*-projecten consistent prioriteit wordt gegeven aan de projecten die het meest urgent zijn vanuit militair oogpunt.

⁵ Met comitologieprocedures wordt verwezen naar de besluitvormingsprocedures bij de EU waarbij de comités met vertegenwoordigers van de lidstaten de Commissie bijstaan bij het vaststellen van uitvoeringsmaatregelen, zoals het goedkeuren van werkprogramma's of subsidiecriteria.